

Největší mýty o podnikání v Ruské federaci

1. V Rusku je velmi obtížné začít podnikat.

Stačí mít 10-15 tisíc RUB na základní poplatky, jednou navštívit finanční úřad a několikrát banku. Finanční úřad zpravidla registruje novou společnost do 14 dnů.

2. V Rusku nelze podnikat bez korupce.

Není tomu tak, že by při jakémkoli úkonu vyžadoval ruský úředník úplatek, „jinak se nic nepohne dál“. Faktem ale je, že podnikání zcela bez korupce by bylo obtížné – dříve či později se s tím podnikatel setká. Podnikatelé se často spoléhají na neformální krytí, známosti s vlivnými osobami v okolí. Tyto známosti samozřejmě něco stojí, ale pomáhají řešit většinu problémů.

3. V Rusku jsou příliš vysoké daně.

Daně v Rusku nejsou o moc vyšší v porovnání s Evropou či USA. DPH - 18% a na některé zboží 10% (ČR 21%). Daň z příjmu fyzických osob - základní sazba 13%. Daň ze zisků organizací - základní sazba 20%.

4. Rusko je dobrou destinací pro rozjezd exportu

Ve skutečnosti nedoporučujeme začínajícím exportérům začínat právě v Rusku. Pokud nemá podnikatel zažité standardní situace, které vznikají v mezinárodním obchodě a schémata jejich řešení, hrozí závažné problémy. Pokud nepocházíte z tamního prostředí, doporučujeme si vývoz vašich projektů a jejich konkurenceschopnost vyzkoušet v destinacích bližších ČR – tedy např. ve střední Evropě.

5. Byznys v Rusku přináší obrovský zisk.

Marže je stále v průměru o něco vyšší než v Evropě nebo USA, ale již se nejedná o „zlatou horečku“ jako v devadesátých letech, kdy bylo možné investice zhodnotit o stovky procent během relativně krátké doby. Ruský trh v dnešní době spíše připomíná situaci v Evropě, nejbližší tomu jsou Moskva a Petrohrad. Zato je oproti devadesátým letům podstatně stabilnější podnikatelské prostředí. Nevýhodou je, že vždy musíte počítat s nečekanými náklady plynoucími z různých negativních jevů (nekompetentnost, nelояalita, korupční jednání, chybějící infrastruktura a další).

6. Ruští spotřebitelé koupí cokoli co nabídnete.

Spotřebitelské návyky se v posledních letech výrazně mění a zákazníci jsou mnohem „vybíravější“ než dříve. Zejména v Moskvě a Petrohradu jdou spotřebitelé především za značkou či kvalitou výrobku. Velmi levná čínská kosmetika a textilní výrobky již nesklízí takový úspěch jako v devadesátých letech.

7. V Rusku je obrovská míra byrokracie.

Úřednická kultura, respekt k institucím a vysoká míra byrokracie není Rusku cizí, avšak v mnoha případech snese srovnání s byrokracií v České republice. Na druhou stranu je třeba poznamenat, že se v Rusku podnikatelům často vyplácí spolupracovat s českými státními

institucemi jako MPO, CzechTrade či zastupitelskými úřady, které umí dodat jednotlivým podnikatelským záměrům větší kredibilitu v očích ruských partnerů.

8. Všechno je v Rusku jen o kontaktech a klientelismu.

Mít dobré kontakty je základ pro podnikání na celém světě. Platí to stejně např. v Itálii jako v Rusku. Podnikatel, který chce působit v Rusku, by však měl počítat s tím, že pro něj bude vhodné navázat s ruskými partnery i mimopracovní kontakty. Navíc je třeba rozlišovat mezi pozitivně vnímaným vytvářením spolehlivé sítě kontaktů (networkingem) a negativně vnímaným klientelismem (блат).

8. Ruský státní rozpočet je plně závislý na ropě a plynu a jeho příjmy nejsou diverzifikované.

V roce 2016 daň z těžby (ropa a plyn) přinesla do státního rozpočtu 2 548,7 mld. RUB (17,26%); daň z těžby (bez ropy a plynu) 22,5 mld. RUB (0,15%); cla a celní poplatky (pouze ropa a plyn) 3 856,2 mld. RUB (26,11%); cla a celní poplatky (bez ropy a plynu) 718,9 mld. RUB (4,87%); DPH 5 042,5 mld. RUB (34,15%); spotřební daně (alkohol, tabák, paliva) 857,4 mld. RUB (5,81%); daň ze zisků organizací 477,9 mld. RUB (3,24%); další 1 24314 mld. RUB (8,42%).

9. Rusko je technologicky zaostalé za Západem.

Je to pravda pouze částečná, v některých odvětvích jako jaderný průmysl, kosmický průmysl, vojenský průmysl či IT je Rusko ve světové špičce. Jmenovat můžeme například Rostec, Spojený ústav jaderných výzkumů v Dubně, Rosatom, UralVagonZavod, Yandex, KasperskyLab, Rosnano, NPO Saturn a další. Na mnoha místech je však velký prostor pro zlepšení, mnoho průmyslových a jiných kapacit je v katastrofálním stavu.

10. V Rusku je nízká míra vzdělanosti a nekvalifikovaná pracovní síla.

V Rusku je rovněž velmi vzdělaná populace. Lomonosova Moskevská státní univerzita se umístila podle *The Times Higher Education Rankings* v roce 2016 na 188. místě na světě. Karlova Univerzita se umístila až ve čtvrté stovce univerzit. Velmi dobře hodnoceny jsou rovněž Moskevský fyzikálně-technologický institut, Univerzita ITMO, Higher School of Economics, Státní výzkumná jaderná univerzita či Petrohradská státní univerzita. Pravdou však je, že Rusku chybí na mnoha místech technické profese a středně kvalifikované kádry. Rusko je země špičkových pracovišť a institucí, ovšem široká základna je často zanedbaná.

11. Ruský byznys se od evropského diametrálně liší, Čech jejich mentalitu nepochopí.

Rusové jsou ve skutečnosti poměrně liberální v mnoha společenských otázkách. Podle údajů Levada Centra více než polovina Rusů nevidí žádný problém v předmanželském sexu a pouze 20% Rusů se domnívá, že by měla vláda omezit právo občanů na potrat. Velmi podobný náhled je ve srovnání s jinými kulturami i na roli žen či dětí ve společnosti. Naopak velká kulturní podobnost Ruska s Evropou a potažmo Českou republikou pro nás znamená komparativní výhodu na ruském trhu ve srovnání například s asijskými podnikateli. Jak může někdo říkat, že ruská kultura není evropská, když právě v ruské kultuře vznikla díla Fjodora Dostojevského, Borise Pasternaka či Pjotra Čajkovského.

Něco podobného se projevuje i v byznysu. Řada mladších Rusů studovala v Evropě, nyní se dostávají do popředí a jejich myšlení je přitom podobné evropskému. Ze současné mladé generace cestuje po světě (a hlavně po Evropě) řádově mnohonásobně vyšší procento, než u jakékoli z předchozích generací. Kulturní blízkost a velmi dobrá informovanost většiny Rusů o českých reáliích mohou být a v řadě případů i jsou významnými komparativními výhodami ve srovnání s většinou ostatních zemí.

Bylo by však chybou myslet si, že podnikatelské prostředí Ruska je podobné našemu. Je velmi agresivní a konkurenční boj je mnohem tvrdší a nesmlouvavější!

12. Ruská mortalita je podstatně vyšší než natalita, akutně hrozí nedostatek pracovních sil.

Ruská populace se od roku 1991 dodnes snížila ze 149 na 142 milionů. Snižování populace se podstatně zpomalilo od roku 2008, kdy byla po započítání imigrace roční ztráta pouze 105 tisíc oproti 847 tisícům v roce 2005. Imigrace mnohdy etnických Rusů (a to zpravidla těch schopnějších) z dalších zemí bývalého SSSR tento úbytek bohatě kompenzuje. Pro Rusko nepředstavuje vážný problém ani tak depopulace jako taková, jako spíše depopulace konkrétních regionů na Dálném Východě či v polárních oblastech.

13. Je obtížné získat ruské vízum.

Stačí pozvání a pas. Podle typu víza a způsobu vyřízení zaplatíte od 1070 do 2730 CZK plus poplatek za vyhotovení pozvání. Je možné využít přímo služeb zastupitelských úřadů RF v ČR (Praha, Brno, Karlovy Vary) či specializovaných vízových center (Praha, Brno, Karlovy Vary).

14. Rusové mají tendenci dominovat, vystupovat autoritativně, neuznávají demokracii

Rusové dávají obecně více přednost vertikálnímu stylu řízení, ale společnost se v tomto velmi rychle mění. Navíc Rusko vždy vzhlíželo k Evropě, má ji za neustále a většinou neúspěšně doháněný vzor. Cizinci (obzvláště ti ze Západu, tedy i Češi) se zde setkávají s podstatně větší vstřícností, respektem a pochopením, než je tomu v jiných velkých zemích a kulturách typu USA a Japonska. Je však třeba důsledně jednat ve stylu „já pán – ty pán“. Přílišná vstřícnost, snaha zalíbit se a nekonečná ochota ke kompromisům může být vnímána jako slabost a být zdrojem pohrdání.